

Müellif: Mustafa Sabri Efendi

Dergi: Beyanülhak

Tarih: 9 Ramazan 1326

Şer‘-i şerîfte emir bi‘l-ma‘rûf ve nehiy ani‘l-münker nâmıyla bir kazıyye-i mu‘tenâ bihâ bir vafize-i mukaddes vardır. Maruf ne demek olduğunu bilirsiniz. Bütün iyiliklere şâmil bir kelime! Münker de bilcümle fenalıkları muhît bir tabir!

Bu emir bi‘l-ma‘rûf ve nehiy ani‘l-münker vazifesinin büyük bir hissesi hele hisse-i ibtidâiyyesi ulemânın uhdesine müretteptir. Temmuz on birde makbara-i mâziviyyete defnettığımız devr-i istibdad, münker devri idi. Bu münkeri nehiy ve ref için iktizâ eden mesâi-i ibtidâiyyede bulunmak yani kuvve-i icrâiyyeye rehberlik etmek vazifesi arz ettiğim vecihle ulemâyâ ait iken biz, vaktiyle vazifemizi maatteessüf edâ edemediğimiz halde bu vazife-i meşrûayı şanlı askerlerimizle İttihad ve Terakki Cemiyeti erkân-ı kirâmı îfâ etti. Binâenaleyh bizim bu erbâb-ı hamiyete karşı teşekkürâtımız mahcûbiyetle memzûcdur.

Ancak devr-i sâbıkta tarik-i ilmiye ve talebe-i ulûm jurnalciler için en vâsi‘ bir me‘kel en müheyyâ bir vesîle halinde bulunmuş olduğu cihetle bu hainlerin, bizim kadar hiçbir sınıf ve meslek hakkında sedd-i râh-ı terakki olmadıkları hususu da ahvalimizi yakından bilenlerce müsellemler bir hakikattir ki buna nazaran da İttihad ve Terakki Cemiyeti’nin mesâi-i hamiyeti herkesten ziyade bizim hesabımıza meşkûr olduğu nisbetinde bizim de kendilerine karşı mazur olacağımız tabiidir. Bugün lillâhi‘l-hamd terakki ve tekâmülümüz için hiçbir mâni kalmamıştır. Dün îfâ-yı vazâif-i hamiyette cemiyete pişrevlik edemediysek bugün peyrevlik vazifesini edâ ile telâfi-i mâ-fâte çalışacağız. Matmah-ı nazarımız, şeâir-i İslâmiyye ve âdab-ı milliyyeyi muhafaza ederek Anadolu’nun Rumeli’nin a‘mâkında, saf ve cevherli yörükleriyle kendilerine her teklif olunan şeyi, en büyük bir sermaye-i saadet olsa dahi meşruiyet kisvesi altında kabul edebilmek tıynet-i salâbet-küsterânesinde bulunan milyonlarca ehl-i İslam’ı terakkiyât-ı ahrârâneye teşvik etmek ve İslamiyetin senelerden beri âşık ve sâli bulunduğundan idarenin idâre-i meşrûta olduğunu yâr ve ağyâra anlatarak hükümet-i müstebiddenin cevr ve îtisâfi yüzünden kanun ve hükümet nâmları, kulaklarına en ağır bir bâr bela gibi gelen milleti, yeni hükümet-i âdile ile Kânun-ı Esâsiye ısındırmak olacaktır.

şükûk ve şubehâtı ref' ve izale ile din-i İslam'ın, bütün insanların menâfi'-i hakîkiyelerinin bir fezlekesi mesabesinde bulunan saadet-i dareyne mûsil olduğunu enzârda tecelli ettirmeye gayret edecek ve ahkam-ı şer'iyeye ve âdâb-ı milliyyeye mugayir gördüğü hâlât ve neşriyâtı tenkit ederek emir bi'l-ma'rûf ve nehiy ani'l-münker vazifesini ifadan geri kalmayacaktır.

Fi'l-vâki ulemamızın bu vazifeyi devr-i istibdadda ihmal etmiş olduklarını ileri sürerek geçmişi muâheze perdesi altında onları halen ve istikbalen dahi bu vazifeden menetmek isteyenler var ise de bu misilli itirâzâta: batıl, makîsun-aleyh olmamak yahut o devirde ulema herkes ile birebir ve hatta daha ziyade mazur bulunmak tarzında verilecek cevaplardan mâ-adâ en ziyade şâyân-ı dikkat bir ciheti vardır ki devr-i sâbıkta muhâlif-i şer' ahval eksik olmuyorsa da o devirde o gibi fenalıklar gazete satırlarına geçmediği için birtakım vukûât-ı âdiyye ve şahsiyye derecesinde kalarak âdâb-ı umûmiyye-i İslamiyye üzerinde icrâ-yı tesir edemezdi.

Bugün ise -bütün iyi şeylerin suistimali ile fenâ olabilmesi kabilinden olarak- serbesti-i matbuata ufacık bir suistimal karışmak yüzünden sâha-i intişara vaz'ı muhtemel bulunan münkerâtın, mevzubahis olması ve adeta kabul-i umûmiyyeye arz edilmesi kuvvetinde bir tesiri hâiz olacağı cihetle nazar-ı ehemmiyetten dûr tutulmamak lüzumu erbâb-ı basiret nezdinde müsellemtandır.

Fatih Dersiâmlarından Mustafa Sabri

Hazırlayan: Süleyman Arif Aslan

Editör: Furkan Yalçınkaya

Link: https://isamveri.org/pdfosm/D00524/1324_1/1324_1_SABRIM.pdf